

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Máme se bát mateřských znamének?

V posledních letech roste počet nebezpečných kožních nádorů - melanomů, které mohou vyrůstat i z pigmentových névů, tzv. mateřských znamének.

Co jsou přesně pigmentové névy?

Pigmentové névy jsou nahloučení pigmentových buněk. Névy samozřejmě mohou být tmavé, jak je běžně známe, ale mohou být i amelanické - pokud neobsahují barvivo, kterému se říká melanin.

Pigmentové névy mohou být založeny již během vývoje plodu. Jsou to útvary, které vznikají z určitého embryonálního listu neuroektodermálního založení, to znamená z toho nejzevnějšího listu z kterého se odvíjí kůže, z kterého se odvíjí centrální nervový systém. Předpokládá se, že mají spojení prakticky po celém těle.

Pigmentové névy se však také mohou tvořit na kůži až v průběhu života, a to nejčastěji od útlého dětství do dospívání.

Stále ještě se můžeme setkat s dříve velice rozšířeným názorem, že s pigmentovými projevy na kůži se nesmí nic dělat, že se pigmentové névy nemají odstraňovat. Je to pravda?

Není to pravda, jde o předsudek. Vznikl velmi pravděpodobně z toho, že dříve nebylo zvykem seznámit pacienta objektivně s diagnózou, zvláště pokud byla maligní. Pokud tedy lékař operoval melanom, vzniklý z pigmentového névu - protože k lékaři pacient přišel většinou, až když se znaménko začalo měnit, svědit, mokvat apod. - a pacienta o jeho reálném zdravotním stavu neinformoval, usuzovali příbuzní i široké okolí, že pacient zemřel, protože si nechal vyříznout "znaménko". Prostě když si dal někdo odstranit znaménko již ve stavu melanomu, který velice rychle metastazuje, a zemřel, v okolí se o tom mluvilo, zatímco o případech, kdy se znaménko odstranilo preventivně, se samozřejmě ani nevědělo.

Vyskytují se kožní nádory i v dětském věku?

Naštěstí je to velmi výjimečné, ale i výjimečné samozřejmě v biologii existuje. V dětském věku je však důležité myslet především na prevenci.

Co by tedy maminky měly o kožních nádorech a jejich prevenci vědět?

Každý člověk by měl vědět, že vzhledem k narušenému životnímu prostředí rozhodně není zdravé se nadměrně vystavovat slunci - to je základ, od kterého se všechno odvíjí. V případě, že dojde skutečně k přeslunění, je dobré vyhledat lékaře.

Děti, u kterých se objeví tzv. dysplastické névy, což nejsou běžné pigmentové névy - mohou být např. nepravidelně probarvené, nepravidelných okrajů, mohou občas svědit apod., by měly pravidelně navštěvovat odborného lékaře. V každém případě pokud jakékoli pigmentové znaménko začne měnit

tvář, barvu, začne svědit nebo dokonce občas krvácí, je třeba ihned navštívit lékaře a včas névus odstranit. Zrovna tak doporučujeme odstranit névy, které se vyskytují v místech, kde jsou pravidelně a dlouhodobě mechanicky drážděny, např. v podpaží, v tříslech, pod ramínkem podprsenky apod.

Jste prezidentkou Společnosti estetické a plastické chirurgie. Co je náplní tohoto oboru?

V podstatě cokoli, co vnímá postižený jedinec jako odchylku od normy. Je samozřejmě velmi individuální, co chápeme jako krásu, co chápeme jako normu. V současné době vycházíme v naprosté většině případů z rozhodnutí pacienta - tedy operujeme tam, kde pacient sám pociťuje handicap.

Máte hodně zkušeností s dospívajícími?

Jistě. V dospívání všichni z nás pociťují spoustu "handicapů" podstatně víc než v době, kdy se nám hierarchie hodnot změnila - ať už ve smyslu profesním, rodinném atd.

V době dospívání jsou děti velmi citlivé a někdy i malá odchylka od tzv. "normy" může být příčinou velkého trápení.

Je samozřejmé, že pokud se dospívající rozhodne k zákroku plastického chirurga, musí mít do 18 let souhlas rodičů.

Jak jsou tyto zákroky placeny?

Pokud jde o zákrok z rozhodnutí pacienta a nejedná se o nějakou vrozenou vývojovou vadu, platí zákrok pacient. Naše Klinika plastické chirurgie UK ve FN Královské Vinohrady je jedno z posledních státních zařízení v tomto oboru a asi vůbec nejlevnější.

Rozhodně bych však doporučovala každému, kdo se rozhodne pro zákrok plastického chirurga, aby se vždy informoval naprosto detailně, co cena v sobě zahrnuje - zda je to skutečně všechno. Např. zda je v ceně přijímací pohovor, operace, anestezie, pobyt v příslušném lůžkovém zařízení, pooperační kontroly, kdo ponese náklady případných komplikací atd. Každé pracoviště plastické a estetické chirurgie má totiž své smluvní ceny, a může se stát, že cena, která je klientovi přednesena, může být jenom za chirurgický výkon, a pak se ukáže, že bude zvlášť platit narkózu, pobyt v nemocnici, každou kontrolu apod. Proto je důležité, aby se opravdu podrobně informoval předem.

Platí pacient i preventivní odstranění pigmentového névu?

Každé pracoviště plastické a estetické chirurgie má jiný úzus, ale za naši kliniku mohu říci, že u nás se pigmentové névy nechápou jako záležitost kosmetická a jejich odstranění, které se provádí ambulantně, hradí pojišťovna.

PhDr. Helena Chvátalová

Rozhovor vedla PhDr. Helena Chvátalová.

Slovníček

maligní - zhoubný

melanin - kožní barvivo určující do značné míry barvu lidské kůže. Je produkován buňkami zvanými melanocyty.

melanom - nejvzácnější kožní nádor - pokud však není včas odstraněn, patří k nejzhoubnějším nádorům vůbec.

metastáza - dceřinné ložisko, obvykle zhoubného nádoru

névus - místní vývojová anomálie kůže

Zdroj: www.rodina.cz